

XANTUS GÉZA KÉPEIHEZ

A romániai magyar grafika fiatal művelői jó-szerével alig ismertek hazánkban. Holott csak *Xantus Géza* szűkebb pátriájában, Csíkszere-dán olyan művészek teremtettek és teremte-nek hagyományt mint Nagy István (festő), Nagy Imre (festő, grafikus), Beczásy Antal (festő, grafikus), Adorjáni Endre (szobrász).

Beczásy Antal egyúttal Xantus Géza taní-tómestere is. Talán ez az oka annak, hogy Xantus grafikáiban felfedezhető bizonyos – el-sősorban a kompozícióban jelentkező – *festői* elem. Am a művész szemlélete és munkamód-szere alapvetően *grafikai*, azaz karakterisztikusan és határozottan *nem színes*. Ez a kvali-tás adja meg grafikáinak *műfaji hitelességét*. Mestere hatásának köszönhető valószínűleg tematikai sokoldalúsága is.

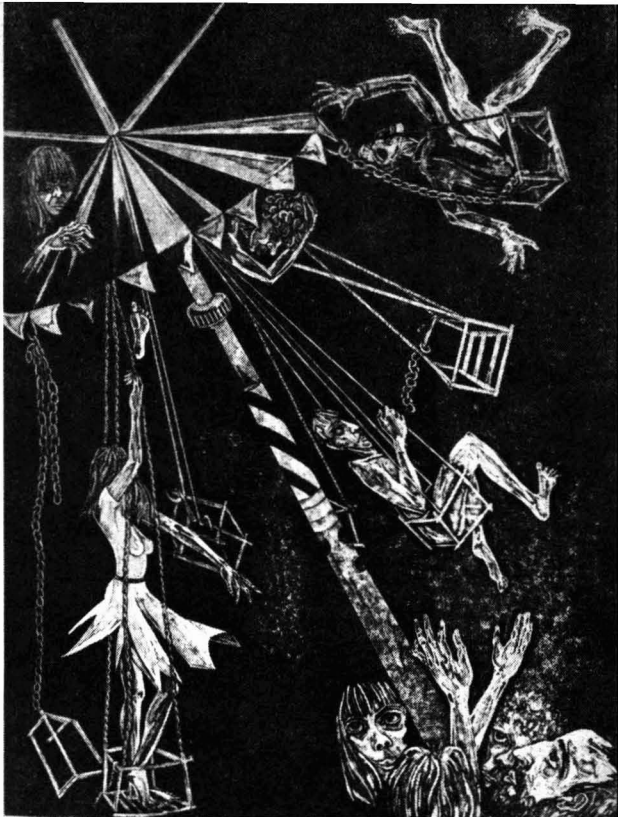
Kompozíciós módszerének alapvető vonása a sűrítés és tömörítés (*Csíksomlyói koncert*, 1982; *Körhinta*, 1983), az eltérő, billentett ten-gelyű térsíkok egyidejű alkalmazása (*Megfeszít-tett*). Ehhez kapcsolódik – szerencsésen – (megszüntette az egyszerű sík-manipuláció veszélyét) a képfelület egészének kompozíció-ja, az a rendező elv, amely egyetlen pillantás-ban fogja össze a sokrétűen és áttételesen megélt világot, nehogy – Pilinszky János sza-vaival élve – a jelenség eltakarja a valóságot.

Figyelemreméltó a drámai elem súlya. A *Megfeszített* arcán a szenvedésen és fájdalomon túl ott látható a béke, a hazatalálás érzetének vonása is. A dráma szemünk előtt szublimáló-dik szomorúsággá. A megtört, meggyötört test kitérve, kinyújtott karjával mintha hiábava-lóan szárnyalna a Lélek után. A korpuszt rö-ggítő szegek nem is szegek már, pusztá *kellékek* a szenvedés misztériumában, elveszítik min-den brutalitásukat. Elgondolkozhatunk végül azon, hogy mi az az érzelem, amit e grafikák szemlélése kelt bennünk. Én azt hiszem, hogy a megszenvedettség öröme.

Xantus Géza útja e pontról művészileg és technikailag még sokfelé vezethet. Fiatal mű-vészről van szó. Első önálló tárlatára 1981-ben, Calarasiban került sor. Méltán tarthat igényt arra, hogy műveit és pályáját figyelemmel és szeretettel szemléljük.

Szente György

XANTUS GÉZA
CSÍKSOMLYÓI KONCERT

XANTUS GÉZA
KÖRHINTA

